

GEOFİZİKİ VƏ SEYSMOLOJİ MƏLUMATLARIN KOMPLEKS ANALİZİ ƏSASINDA CƏNUBİ XƏZƏRİN VƏ İRAN KÖRFƏZİNİN KARBOHİDROGEN POTENSİALININ TƏDQIQI

B.S.Aslanov

Azərbaycan, SOCAR, “Neftqazəlmütədqiqatlayihə” ETİ

Tədqiq olunan region nəhəng Avrasiya və Ərəbistan litosfer plitələri arasında yerləşir və Alp-Himalay mütəhərrik zolağının (AHMZ) Qafqaz seqmentinə aiddir. Seqment sərt ziddiyyətli və intensivlikli maqmatik proseslərin, qeyri-adi yüksək və mütəhərrik tektonik və geodinamik aktivliyin, faydalı qazıntıların, o cümlədən karbohidrogenlərin, miqrasiya yolları olan müxtəlif istiqamətli xoatik tektonik qırılmalar şəbəkəsi ilə tədqiqatçılara məlumdur. Bu seqmentin tektonik və geodinamik xüsusiyyətləri bir sıra tədqiqatçıların nəşrlərində mövcud materialların kompleks analizinə görə geniş təfərrüatla işıqlandırılıb, amma model tərtibi nisbətən zəif öyrənilib. Ona görə də burada model qurumlarının nəticələri qısa xarakterizə olunur.

Zaqross üstəgəlmə qırışıqlığı (ZÜQ) və Abşeron-Balxanyanı qalxımlar zonası (ABQZ) ön çökəkliklər üstündə (mulda) formalaşmışlar: uyğun olaraq Mesopotam və Pirallahi-Kelkor çökəklikləri. ZÜQ və ABQZ zəngin neftli-qazlı ərazilərdir və eyni seysmogeodinamik blokun müxtəlif kənarlarında yerləşirlər. Bütünlüklə bu ərazilərin karbohidrogen (KH) potensialı tektonik uyğunluqla, yoxsa regionun geoloji təkamülü ilə əlaqədardır? Bu yataqların geoloji təbiəti necədir? Neft yığımları harada əmələ gəlmiş və yataqlar necə formalaşmışlar? KH məhsulları hansı geoloji dövrdə və neftli laylara necə generasiya olunublar?

Bu tədqiqatlarda mövcud geoloji-seysmoloji materialların kompleks analizi və Buge reduksiyasında qravimetrik xəritənin 3D modelləşdirilməsi əsasında bu cür suallara cavab tapılmasına cəhd olunub.

Alınmış nəticələri analiz edərək, aşağıdakını güman edirik:

- İran körfəzinin və Cənubi Xəzərin karbohidrogen potensialları eyni neftqaz əmələ gəlmə mənbəyindəndir.

STUDY OF HYDROCARBON POTENTIAL OF SOUTHERN CASPIAN SEA AND PERSIAN GULF ON THE BASIS OF THE MULTIVARIATE ANALYSIS OF THE SEISMOLOGICAL AND GEOPHYSICAL DATA

B.S.Aslanov

Azerbaijan, SOCAR, “Oilgasscientificresearchproject” Institute

The investigated region is laid out between large Eurasians and Arabian tables and falls into to the Caucasian segment of the Alp-Himalaya movable chord (AHMC). The segment is known to explorers for sharp contrast and intensity of plutonic processes, extraordinary high tectonic both geodynamic activity and mobility, the big network of faults of the different direction which are possible paths of migration of minerals, including hydrocarbon. Tectonic and geodynamic features of this segment are in detail enough lighted in publications of some explorers, therefore in produced article results of modeling constructing in brief are characterised.

Zagrossky overlap fault folding (ZOF) and the Absherono-Pribal'hansky zone (APZ) upheavals are imposed on fore deeps: accordingly Mesopotamic and Pirallahi-Kelkorsky. ZOF and APZ are the richest oil-and-gas bearing territories and are laied out on different edges uniform seysmogeodinamikes the block. Hydrocarbon (HC) the potential of these territories is linked to tectonic coincidence or to geologic evolution of region as a whole? What geologic nature of these fields? Where petroleum deposits were formed and reshaped? When and in what geologic time how materials YB were generated in oil strata? In the produced studies attempt to find answers to look-alike questions on the basis of a multivariate analysis of an existing geologic-seismological material and compounded 3D models of a gravimetric map in a reduction Bug is made.

Analyzing the received results, we guess the following:

- Hydrocarbon potentials of Persian Gulf and Southern Caspian Sea are linked by a uniform source of an oil-and-gas formation.

ИССЛЕДОВАНИЕ УГЛЕВОДОРОДНОГО ПОТЕНЦИАЛА ЮЖНОГО КАСПИЯ И ПЕРСИДСКОГО ЗАЛИВА НА ОСНОВЕ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛИЗА СЕЙСМОЛОГИЧЕСКИХ И ГЕОФИЗИЧЕСКИХ ДАННЫХ

Б.С. Асланов

Азербайджан, НИПИ «Нефтегаз», SOCAR

Исследуемый регион расположен между крупными Евразийским и Аравийским плитами и относится к кавказскому сегменту Альпийско-Гималайского подвижного пояса (АГПП). Сегмент известен исследователям резкой контрастностью и интенсивностью магматических процессов, необычайно высокой тектонической и геодинамической активностью и подвижностью, большой сетью разломов разного направления, являющихся возможными путями миграции полезных ископаемых, в том числе и углеводородов. Тектонические и геодинамические особенности этого сегмента довольно подробно освещены в публикациях ряда исследователей, поэтому в данной статье вкратце характеризуются результаты модельных построений.

Загросская надвиговая складчатость (ЗНС) и Абшероно-Прибалханская зона (АПЗ) поднятий наложены на передовые прогибы: соответственно Месопотамский и Пираллахи-Келькорский. ЗНС и АПЗ являются богатейшими нефтегазоносными территориями и расположены на разных краях единого сейсмогеодинамического блока. Углеводородный (УВ) потенциал этих территорий связан с тектоническим совпадением или с геологической эволюцией региона в целом? Какова геологическая природа этих месторождений? Где образовались и формировались нефтяные залежи? Когда и в каком геологическом времени, каким образом материалы УВ генерировались в нефтяные слои? В данных исследованиях сделана попытка найти ответы на подобные вопросы на основе комплексного анализа существующего геолого-сейсмологического материала и составленной 3D модели гравиметрической карты в редукции Буге.

Анализируя полученных результатов, предполагаем следующее:

- Углеводородные потенциалы Персидского залива и Южного Каспия связаны единым источником нефтегазообразования.